

GLASNIK

AVSTR. KRŠČ. TOBAČNE DELAVSKE ZVEZE

Izhaja vsak petek

Uredništvo:
Kopitarjeva ulica 8

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . K 2.—
četrletna . . . K 1.—

Posamezna številka
stane 10 vin.

Št. 26.

V Ljubljani, dne 30. junija 1916.

Leto IX.

Iz nam tujega sveta.

Sedanja strašna vojska divja že 23 mesecev, dve leti sta minuli, odkar je nam nepozabnega nadvojvoda Franca Ferdinanda in blago njegovo ženo, vzor katoličanko in mater, usmrtila zločinska nam sovražna morilna roka. V tej dobi smo doživeli že veliko in mnogo pretrpeli. Vstrajamo, pa hočemo zmagoviti prebiti in priboriti sebi in svojim zanamcem boljše bodočnost. Naša stvar je pravična. Naša doba sicer ni in tudi med svetovno vojsko ne bo prijazna mistiki: tajnostim, ki jih božja milost sipa izvoljencem, svetnikom in svetnicam. Toda ni li, zasmehovanih po svetu, več svetih oseb napovedovalo sedanje gorje? In ni li svet zaslužil sedanjega gorja? Ali niso množice kar trumoma zapuščale Resnico? So li živele tako, kakor to zapovedujejo zapovedi božje in zapovedi tiste Cerkve, ki ji je dal Zveličar oblast, da kar zaveže na zemlji, bo zavezano v nebesih, in kar odveže na zemlji, bo odvezano v nebesih? Božjih potov mi revni otroci Eve ne moremo poznati, gotovo, toda šiba božja, s katero nas tepe On, Vsemogočni, vso Evropo, je zaslužena. V Franciji in Italiji se je košatilo po vladni razširjeno nasilstvo proti Cerkvi. Saj državne šole v Franciji in Italiji niso poznale in še zdaj ne poznajo Boga. Cerkvi so uropali njeno premoženje, katoliški duhovni v Franciji in v Italiji morajo v vojaški suknji kot vojaki se vojskovati. Ni li to žalostno? O življenju ljudi v obeh teh nesrečnih državah niti ne govorimo; saj vemo, kako je padal francoski, po brezvestvu skvarjeni rod in kako podivjava laški narod, ki bi še bolj, da ne stori duhovščina vsega, da odvrta popolno brezverstvo med ljudstvom. V Rusiji tudi vemo, kako se zatira katoličanstvo in kakšne ovire stavijo pastirovanju katoliškega ljudstva in koliko so pretrpeli pod kruto rusko knuto katoliški Poljaki in Rusini. Povsod, to lahko rečemo, med našimi sovražniki so uprav besno sovražili katoličane. Ne izvzemamo tudi Anglije, kjer še zdaj obstojajo najstrožje postave proti katoličanstvu. Koliko je zagrešila Anglija na katoliških irskih mučenikih. Liki krvava nit se vije v angleški povestnici povest o nasil-

stvih proti Ircem samo zato, ker so ostali zvesti Rimu in katoličanstvu. V naši Avstriji in v Nemčiji sicer tudi glede na našo vero ni vse tako, kot bi moralo biti, toda bodisi pri nas, bodisi v Nemčiji se v primeri z državami nam sovražnega inozemstva katoličani solničimo, med tem ko žive tudi v »katoliških« državah, v Franciji in Italiji, verni katoličani v temi, nepriznani in prezirani po postavodaji in upravi. Trdno zato tudi upajmo, da zmaga v sedanji vojski zato pravična stvar osrednjeevropskih velesil, ki sta napadeni morebiti ravno zato, saj framasonski listi teme tega ne taje, ker se v njih tudi katoličanom reže pravičen kruh. Božja roka nas je spremljala dozdej, spremljala nas bo zato tudi v bodoče in ojeklenjevala tudi v bodoče roke hrabrih naših vojakov.

A pravzaprav sem hotel to, kar sem zapisal, povedati kratko, pa mi je, pero prehitro švigalo po popirju, zdaj pa res nočem skrajšati, kar mi je predolgo tlelo v srcu. Uvod za tuji svet je predolg, to vem, če se zdi tudi tebi, ga smatraj za zamostojen članek, ako tudi je le mala, priprosto sestavljena črtica, ne umetniško zveržen stvor, katerega večkrat najbrže v naših premodernih časih ne umeva niti tisti, ki ga je spisal.

Mi moramo skrbeti za naše vojake, ki po moji morebiti osameljeni sodbi ne branijo le svojega doma, marveč se vojskujejo tudi za to, da ostaneta še državi, ki nista še pozabili Boga. Ampak če tudi prosimo in zasebno priporočamo našim ljudem, naj se žrtvujejo, da prebijemo, moramo le opozarjati na reči, ki bi lahko bile drugačne, kakršne so.

V prvi vrsti mislimo tu na svoje hrabrih naših vojakov. S skromno preskrbnino se preživljajo v času sedanje neznosne draginje. Ne tožijo in ne jadujujejo, ker nočejo delati težkih src tistim, ki prelivajo kri na bojišču. Vedo, da ni vse tako, kakor bi moralo biti, a sprejmejo reč, kakršna je. Gledajo, da si prislužijo nekaj vinarjev, prebijejo se, kakor se že morejo, ker se nahaja domovina v bedi in ker mora vsak posameznik nositi del peze sedanjega težavnega življenja. Razmere dokazujejo, da najgorečnejše ljubijo domovino rav-

no tisti, ki ji niso le žrtvovali najljubšega na svetu, marveč jih še more težke skrbi, kako naj bi se preživeli.

In široke ljudske plasti delavstva in uslužbencev! Težko trpe vsled valovitega gospodarskega položaja, ki ga je ustvarila vojska. Eni so izgubili zaslužek, šele, ko so tavalili mesece in mesece, so ga dobili v popolnoma drugačnih razmerah. Drugi morajo živeti z nižanimi dohodki in trpeti s svojci bedo. Vsi pa nosijo težo strašne draginje, kakršne še nismo doživeli in o kateri ne vemo, kdaj se bo končala. Tudi to se prenese radi ljubezni do domovine.

Tako požrtvovalno, tako plemenito misli naš svet, ki vse prenaša, vse pretrpi; brezbrojna množica tistih, ki so prinašali žrtve v teh dolgih 23 mesecih in jih bo še, dokler ne zmaga naša sveta in pravična stvar.

Ves svet pa ne misli tako požrtvovalno kot mi. Ravno sedanja vojska vzgaja poleg vrlin tudi grdo sebičnost, ples zlatemu teletu na čast ni divjal še nikdar tako besno, kot divja zdaj.

Naš list o tem ni molčal in je zažgal pečat sramotne sebičnosti tako domačim kakor tudi tujerodnim navijalcem cen. Opozarjali smo na razkošje drugod in tudi po ljubljanskih ulicah šumi svila in druga dragocena obleka, se lesketajo biseri in sijaj in razkošje, živi se lahkomisljeno, da kaj takega Ljubljana še ni videla, dasi trpe tisočeri in tisočeri lakoto in bedo in pomanjkanje.

To je nam tuj svet, a še bolj tuj in popolnoma nepoznan nam je svet templjev zatega malika. Medtem, ko se je bati, da podležejo milijoni pod pezo strašne draginje, zaslužijo čestilci zatega teleta strašne vsote. Pravi dobiček ne pride niti na plan: skrivajo ga v oblikah pričuvnih zakladov, vojnih zakladov, nagrad in kdosisgavedi kako že pravijo vsem tem prikaznim, ki se skrivajo pod krinko spakadobička očem nas navadnih smrtnikov in tudi očem davčnega vijaka. Zasluži se, veliko se zasluži in sicer med rekami krvi: med vojsko.

Češka banka Union je izkazala čistega dobička 7,300.745 kron; nič manj kot 1,452.676 kron več kot lani. Delničarji dobe 7½%, 500.000 kron so nakazali pričuvni zalogi, 300.000 kron pa ne-

kemu novemu skladu; od bančnih poslopij so odpisali 150.000 kron.

Nižjeavstrijska ekskomptna družba je napravila letos čistega dobička 13.500.649 kron, lani je pa zaslužila 12.400.551 keon; delničarji, ki so dobili lani 10 $\frac{1}{2}$ %, dobe letos 11%. Pričuvnemu skladu so nakazali 675.032 kron, izrednemu pričuvnemu skladu pa en milijon kron.

Bančna in menjalniška akcijska družba »Mercur« je izkazala na čistem dobičku 5.139.733 kron, 2.203.807 kron več kakor lani; delničarji dobe 7%, lani so dobili 5%.

Banka Union je napravila čistega dobička 6.744.452 kron, prej pa 3.977.799 kron, dividendo je zvišala od 5% na 7%, za rezervni zaklad je porabila 583.330 kron, nagrad je izplačala 281.665 kron.

Dunajsko bančno društvo je izkazalo čistega dobička 13.185.997 kron, 4.045.471 kron več kot prejšnje leto. Dividenda se je zvišala od 20 na 28 kron.

Banke delajo torej izvrstne kupčije, a industriji tudi ne gre slabo.

Alpinska Montange družba je napravila dobička 91.385.385 kron, prej 8.810.317 kron. Za nagrade je porabila 1.578.583 kron, za odpise 5.199.993 keon, delničarji dobe 21%, ko so dobili prej le beraških 11%.

Praška železna industrijska družba ceni, da je zaslužila 7 milijonov več in da bo najbrže zvišala dividendo od 120 na 180 kron.

St. Egydyer Eisen- und Stahl-industrie-Gesellschaft je nakazala pričuvni zalogi 75.000 K, osebni pričuvni zalogi tudi 75.000 kron; dividenda se je povišala od 12 na 24 kron.

»Rossitzer Bergbaugesellschaft« je dosegla na čistem dobičku 852.031 K, prejšnje leto le 166.794 K. Dividende prej ni izplačala, zdaj dobe delničarji po 5%.

Tvornica spirita v Kolinu je poročala, da je povišala dividendo od 12 na 16%.

Tako domoljuben in požrtvovalen je nam tuj svet.

Glasknik

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

TARIFNE POGODBE V AVSTRIJI.

C. kr. delavski statistični urad je izdal delo »Die kollektiven Arbeits- u. Lohnverhältnisse in Österreich, Abschlüsse und Erneuerungen des Jahres 1913.« (Skupne delovne in plačilne pogodbe v Avstriji, ki so se sklenile in ponovile v letu 1913.).

Novih tarifnih pogodb so sklenili po tem delu leta 1913 500 za 10.986 obratov s 42.682 delavci; veljavnih je bilo 31. decembra 1913 1601 kolektivna pogodba za 39.519 obratov s 419.372 delavci.

V letu 1913 sklenjene pogodbe se razdeljujejo na posamezne poklice takole:

	Krajno pogodbe skupnih delavnic	Za obrate	Delavnic
Kamnita, lončarska in steklarska obrt	18 29	200	10.886
Kovinarska in strojna obrt	19 104	1.603	32.917
Lesna obrt	18 85	1.046	11.312
Usnjarska obrt	1 14	20	1.038
Tekstilna industrija	2 7	24	1.615
Tapetniška obrt	4 2	180	915
Sivalna obrt	25 24	1.135	4.551
Papirna industrija	8 5	347	3.473
Izdolovanje živil	12 47	1.119	6.503
Gostilne in točilnice	1 3	1.987	5.528
Kemična industrija	5	5	788
Stavbna obrt	59 22	3.220	60.567
Trgovska, transportna in prometna obrt	3 24	141	2.348
Strojniki in kurjači	4	4	57
Drugi poklici	5	4	183

Skupaj: 170 530 10.986 142.682

Novih sklepov je 224, obnovili so 276 prejšnjih pogodb.

410 pogodb obsega določila o delovni dobi, in so je takole namerila:

Na dan:	Pogodb je:	Delavcev:
8 ali 8 $\frac{1}{2}$ ur	9	1.820
8 $\frac{3}{4}$ " 9 "	110	59.200
9 $\frac{1}{4}$ " 9 $\frac{1}{2}$ "	122	27.211
9 $\frac{3}{4}$ " 10 "	135	36.701
10 $\frac{1}{2}$ " "	18	2.308
10 $\frac{3}{4}$ " 11 "	14	635
nad 11 "	2	1.305

Skupaj: 410 129.180

Skoraj polovica udeleženih delavcev dela 9 ur na dan, posebno to razmerje odločujejo pogodbe dunajskih mizarjev in stavbnih pomožnih delavcev. Kovinski delavci delajo navadno 8 $\frac{3}{4}$ ure na dan, ker se konča delo ob sobotah opoldne. Delavci kamnitih, lončarskih in živilskih strok so pogodili navadno deseturno, delavstvo oblačilne stroke deset in pol urno delovno dobo. Delo se zaključi prej ob sobotak po 315. pogodbah.

Določila o delavskih plačah obsega 486 pogodb in sicer v 216. slučajih le o časnih plačah, v 32 slučajih le o akordnih plačah in v 213. slučajih o plačah obeh načinov; v 25. slučajih so se enostavno povišale plače.

407 pogodb določa višje plače delavcem izven normalne delovne dobe (nadure, nedeljsko, nočno in prazniško delo).

Nadzorno komisijo, oziroma razsodišče za presojo sporov o delavskem razmerju določa 100, priznanje organizacije in zaupnikov 305, prosti 1. majnik 298 tarifnih pogodb, priznanje o znanju dela 120, razne zdravstvene ukrepe 92 in delovske dopuste 67.

Pogodbe trajajo:

Stara žena se obrne proti njej in ji ljubeznivo reče:

»Cecilija pridi, bomo jedli!«

Zdaj je prišel Bart, ki je pel zadnjo kitico svoje priljubljene mu pesmi, naj bo vse veselo, ker bo jutri žegnanje.

Komaj pa obtiči njegov pogled na milem in resnem obrazu Cecilije, preneha peti in gre počasi naprej, kakor da ga preveva v navzočnosti tega dekleta čustvo spoštovanja.

Vsi štirje se vsedejo za mizo, tiho molijo; nato poprime vsak svojo žlico in prične jesti juho. Stara žena je prinesla pozneje tudi krompirja in nekaj opečene slanine.

Ti štirje ljudje so srečni, saj zdi se ti tako; zdravje, veselje in hvaležnost nasproti Bogu jim žari iz lic. Bart je zbijal med jedjo vsakovrstne šale, namigaval je na jutrišnje slavlje in je več kot enkrat prisilil celo tovaršijo, da se je morala prisrčno smejati.

Marsikak velikomestni bogatalec bi zavidal srečo teh ljudi, če bi jih bil videl.

Komaj so pričeli jesti drugo in zadnjo jed, se začuje tiho, skromno trkanje.

Skopuh.

H. Conscience.

Dekle je seglo svojemu bratu v roke in je ginjeno rekla:

»To je prav od tebe, Barth. O, kako se bo veselila naša mati!«

»Da, a ljuba sestrice,« je nadaljeval veseli fant, »to še ni vse. Rožice se morajo tudi prinesiti; znam tudi tri pesemce, štiri bajke in sedem ugank; vse so nove. Namenoma sem se jih naučil na pamet in sem si jih prihranil za dan svoje matere. Oh, Vanka, Vanka, kako se bomo smejali in peli in se veselili. Solze mi stopijo v oči, če pomislim, kako bo gledala mati, ko ji bo dala Cecilija sredi zime cel šopek svežih cvetlic in ko ji bo obesila lepo vratno ruto čez ramo.«

»Toda Bart, zdi se mi, da bledeš, kje boš dobil zdaj cvetlice?«

Mladenič ji šaljivo gleda v oči rekoč:

»Vanika, poznaš li tistega, ki mu je France ime? Plavolas fant je velikih oči, hlapec grajskega vrtnarja?«

Dekle je zardelo in je pobesilo sramežljivo oči...

»No, no,« je rekel Bart nežno, »ne

zardevaj, Vanika; dober fant je, ki razume svojo obrt, veselega, odkritega srca. Misliš li, da mi ne bo dal cvetlic, ker sem tvoj brat?«

Predno je še odgovorilo presenečeno dekle, se je čul glas iz hiše; mati je zaklicala svojima otrokoma:

»Bart, Vana, jest!«

Dekle je porabilo priliko, da se je izmuzalo bratu, šlo je proti vratom, brat ji je pa še vseeno hitro šepnil.

»Vanika, Ceciliji lahko poveš, mammi pa ne smeš povedati.«

V hiši je pripravljala stara Ana kosilo.

Na ognjišču je sedelo mlado dekle. Njena obleka je sicer podobna oni Vanke, a zdi se ti le, da je obleka mestna vsled gotove vrste boljšega dela in po vsem, kakor se zna dekle nositi. Manj rdeči obraz, nežnejše poteze dekleta, nežni udi; vse to stori, da se takoj loči od navadnega kmečkega dekleta. Milih oči je-tih in potrpežljiv njen obraz, nekaj sanjavega leži na njej, kar lahko očara; resnost in premišljenost se zrcali iz njega in kaže moč njenega duha in globokost značaja.

Krpala je staro žensko obleko.

49 slučajev največ	1 leto
121 "	" 2 leti
190 "	" 3 leta
62 "	" 4 "
28 "	" 5 let
2 "	na 5 "

Podpisale so za podjetnike njih organizacije pogodbe v 83. slučajih, v 44. slučajih njih zadruga, v 3. slučajih organizacije podjetnikov skupno z njih zadrugami, v 11. slučajih delegati podjetnikov, v 359. slučajih tvrdke; za delavce v 426. slučajih strokovna društva, v 34. slučajih odbori pomočnikov, v 20. slučajih strokovna društva skupno z odbori pomočnikov, v 20. slučajih odposlanci delavcev.

85% pogodb so sklenili mirnim potom, 15% po delavskem sporu.

POVIŠANJE CEN TOBAČNIH IZDELKOV.

Posebno trdovratno se je trdilo zadnje mesece, da bodo zelo povišali cene tobačnim izdelkom. Zdaj so se te govornice potrdile. Časopisje je namreč poročalo 1. junija:

Nov cenik se uveljavi 1. junija 1916 za izdelke tobačne režije, ki zmerno zviša domače izdelke. Odredba zasleduje sicer v prvi vrsti splošne finančne smotre, potrebna je pa tudi za to, ker so se radi vojske zvišale nakupne cene tobaku in delavske plače.

Istočasno z novimi tarifi v Avstriji se je zvišal tudi tarif na Ogrskem in se tudi izdelki bosensko hercegovinske tobačne režije primerno zvišajo.

Tarife inozemskih izdelkov zdaj ne kaže zvišati, teh vrst namreč tobačna režija zdaj ne razpečava; pač se pa bodo ličene pristojbine zasebnemu uvozu tobaka iz inozemstva, ki prihaja zdaj le iz zveznih ali iz nevtralnih držav, zelo zvišale, kar je popolnoma pravično, ker gre izključno za drago blago, ki ga kade le premožni kadilci.

Povišanje tiče vse domače skupine izvzemši duhana, ki je izvzet iz reforme, ker ga itak vedno manj prodajo.

V ostalem se je splošno načelno gledalo na to, da so se boljše vrste primeroma bolj podražile, kot take, ki jih uporabljajo srednje plasti, in manj tiste vrste, ki jih kade nepremožne plasti. Izjeme so le, kjer to zahtevajo oziri na možno razpečavanje posameznih vrst in kjer se niso mogli izogniti povišanju iz denarno tehničnih razlogov.

Zvišale so se n. pr. cene razkošnim in zelo finim smotkam povprečno 30 do 40%, srednjim vrstam 20 do 30% in najnižjim vrstam 9 do 16%; izvzeta je le kratka, ki je povišana za 25%. Po istem načelu so se določile cene svalčicam. Najfinejše vrste so se zvišale 2 do 4 vin., srednje 1 do 2 vin., najnižje 1/2 vin. za komad. Upošteva naj se, da se izda v kratkem nova lvinarska svalčica. Tudi tobak se je primerno podražil; čemur se ni bilo mogoče izogniti, ker se je tobak od zadnjega povišanja cen podražil deloma nad 100% in ker se mora vzravnati razmerje med cigaretami in cigaretnim tobakom. Tobak za v pipe se je podražil splošno 30 do 40%, deželni tobak se je pa podražil le za 12 1/2%.

Ugovarjati tem razlogom, posebno ker gre za višje državne dohodke, ni veliko. Država potrebuje zdaj več denarja, kakor kdajkoli prej. Ne prezrimo kljub temu, da je tobačni monopol že dozdej prispeval znaten del k državnim dohodkom in je državi med vsemi njenimi obrati prinašal najvišji dobiček. Državne železnice izkazujejo prebitek šele nekaj časa, pošta stane več, kolikor zasluži, dobiček tobačnega monopola je naraščal vsako leto, priznamo, da tudi zato, ker so povišavali cene. O podraženju tobačnih izdelkov nam nudi pregled tole:

	Gene v vinarjih 1911 ¹⁾ 1916 ²⁾	Cena je poskočila za odstotkov
Smotke:		
Coronas	70 100	43
Regalia Favorita	24 34	42
Regalia media	16 26	62
Trabucos	16 22	38
Britanica	14 20	43
Operas	12 16	33
Virginier	10 12	20
Kuba	10 12	20
Portorikko	7 9	30
Cigarillos	5 7	40
Gemischte Ausländer	5 7	40
Kleine Inländer	3 5	66

	Gene v vinarjih 1911 ¹⁾ 1916 ²⁾	Cena je poskočila za odstotkov
Svalčice:		
Sphinx	9 14	56
Khediye	6 10	66
Nil	6 9	50
Dames	5 8	60
Ägyptische III	5 8	60
Memphis	4 7	75
Kaiser	4 5	25
Damen	3 5	66
Sport	2 3 ⁵⁾	75
Donau	2 3	50
Drama ³⁾	1 2 ⁵⁾	150
Ungarische	1 1 ⁵⁾	50

	Gene v vinarjih 1911 ¹⁾ 1916 ²⁾	Cena je poskočila za odstotkov
Cigaretni tobak:		
Feinster Türkischer	303 1000	228
Kir	200 900	350
Pursitschan	176 830	370
Feinster Herzegowina	176 800	355
Feiner Türkischer	48 135	180
Feiner Herzegowina	34 90	165
Mittelfeiner Türkischer	26 65	150
Drama	16 50	150
Ungarischer	14 30	115

	Gene v vinarjih 1911 ¹⁾ 1916 ²⁾	Cena je poskočila za odstotkov
Tobak za pipo:		
Lotakia	100 150	50
Varinas	100 150	50
Kaisermischung	100 130	30
Krull	18 26	45
Knaster	14 22	57
Dreikönig	14 22	57
Feiner Ungarischer	14 20	45
Mittelfeiner Ungarischer	8 14	75
Landtabak feingeschn.	8 12	50
Landtabak	8 9	12 ⁵⁾

Pregled nam kaže, da je cigaretni tobak povišanje bolj prizadelo, kakor druge izdelke. Režija pravi, da se je to zgodilo, da se vzravnaajo cene cigaret; pač bi pa rada režijt tudi zagrenila kadilcem, da ne bi sami delali svalčic in jih prisilila na nakup režijskih svalčic. Povišanje cen se gotovo pokaže pri

1) Pred podraženjem 1. julija.
2) Nove cene s 1. junijem.
3) Se je svalčica v obliki podvojila.

konzumu. Boljše vrste bodo izgubile svoje kupce, ki bodo kupovali slabše blago; večina kadilcev bo pa prisiljeno manj kadila, kar se bo sčasoma pokazalo tudi pri fabrikaciji.

× × ×

Dopisovanje vojnim ujetnikom. —

Skupni centralni biro za vojaške ujetnike na Dunaju naznanja: Občinstvo se opozarja v lastno korist, da naj omeji dopisovanje vojnim ujetnikom na poštno dopisnice ter naj ne piše pisem, ker je dokazano, da pismo rabi povprečno dva meseca dalje za vročitev, kakor dopisnica. Vzroki temu ravnanju niso pri poštnem uradovanju, temveč pri cenzuri, ker se cenzurirajo vedno dopisnice pred pismi, ter v istem času, katelega zahteva pismo, se reši že 5 do 10 in tudi več dopisnic. Tako je omogočeno veliko dopisovalcem, da prejmejo vojni ujetniki točno dopisnice od svojcev.

Med brati in sestrami.

Nekaj iz Šiške. Piše se nam: Časopisje molči, mi Šiškarji in Šiškarce pa godrnamo in z nami godrna tudi veliko Ljubljčanov in Ljubljčank. Zakaj li, vprašujete? Za to, ker se je zaprla pred meseci Cesta na Rudolfovo železnico, ne da bi bili poskrbeli za tako nadomestilo, ki bi vsem ustreglo. Rekli boste, ne nergajte in ne jezite se, saj veste, vojska je. Mora se potrpeti. Saj to vemo, saj smo potrpežljivi, ampak ravno za to, ker je vojska, mislimo, da bi se nam, ki stanujemo tam v tistem spodnjem delu Šiške ob železnici, zopet omogočil prost prehod po celi cesti na Rudolfovo železnico. »Saj imate nadomestilo,« boste rekli. Res, zgradila se je od Celovške ceste ali po novem: od Marije Terezije ceste lepa, široka cesta pred državni kolodvor v Šiški, toda s to cesto le ni popolnoma ustrezno ne Šiškarjem, a tudi Ljubljčanom ne. Šiškarjem ne, ker so prisiljeni vsi, ki delajo v mestu, napraviti razven tistih, ki bivajo ob Celovski cesti, velikanski ovinek. Ne delavcu in ne delavki in tudi ne uradniku ni vse eno, da mora radi novega ovinka hoditi kar po cel četrt ure daljši poti, a tudi »Ljubljanci« zabavljajo in Kamničani jim pritrkavajo, posebno kadar še love »Kamničana«, včasih pa še kak drugi vlak. Prej je bilo tako, če si zamudil na južnem, ne: na glavnem kolodvoru, ki mimogrede pripomnimo ne zasluži po pravici tega imena, ker ne vozijo nanj vsi osebni vlaki, si najel izvoščka; pa te je še pripeljal pravi čas na šišenski kolodvor. Zdaj bi niti avtomobil tega ne zmagal. Pri »Kamničanu« pa izgublja čas, ki je vendar zlato, cela Ljubljana. A dovolj bodi besedi in utemeljevanja, koliko zatega časa se potrat, ker je zaprta Cesta na Rudolfovo železnico. Ko se je ta reč utemeljevala v ljubljanskem občinskem svetu, se je reklo, da bi proge, ki vodi čez njo, ne mogli zapirati s »šrangami«. No! No! Ravno neobhodno bi ne bilo tam šrang, saj se ne vozi z brzino brzovlaka in niti z brzino »Kamničana« po tej prog. Če

vozijo n. pr. vštric s cesto na Dunaju ekspresni vlaki Severne železnice, bi po našem zelo skromnem mnenju lahko ostala cesta nezaprta. Toda če že to res ni nikakor mogoče, naj bi se bilo vsaj mislilo na to, da bi vsaj pešci lahko hodili po svoji navadni poti; naj bi se bil napravil prehod, saj bi ne bila potrebna taka velikanska, okorna galeja, kakršna »krasi Dunajsko cesto«. Saj smo Šiškarji že tudi videli kaj sveta in videli smo prav lične, čedne prehode v takih okolnostih, kakršne so zdaj nastale v Šiški. Gospoda, ki ti gre beseda, zgani se in nam ustrez! Saj vemo, da se pri državni železnici prej kaj doseže, kot pri južni. Ljubljanski oče župan, na plan, saj ste zdaj tudi Šiške župan!

»Potovanje romarjevo iz tega sveta na oni svet« je naslov veleromantičnemu filmu, katerega zgodba se vrši v starem veku in ki se bo predstavljal v »Kino Central« v deželnem gledališču v nedeljo 2. junija ob 1/2 11. dopoldne ob 3. in 1/2 5. uri popoldne. Nekaj čudovito lepega. Oglejte si in ne bo vam žal.

Veliko dramo »Kriva prisega« z najboljšimi igralci Amerike predstavlja »Kino Central« v nedeljo 2. julija ob 6., 1/2 8. in 9. uri zvečer. Na en dan ima torej »Kino Central« dva velikanska sporeda!

Okno v svet.

Nemški državni poslanec dr. Liebknecht, aretovan pri neki demonstraciji dne 1. maja v Berlinu, pride dne 28. junija pred sodišče.

Politika in prehrana. Težave, ki so nastale na nemškem zaradi živila, so posebno občutne, ker so ne samo posamezne nemške države prepovedale izvoz živila v druge nemške države, nego so tako ukrenili tudi posamezni okraji. Zdaj se je začela velika akcija, naj bi osrednja vlada podrla te meje.

Zapovedana abstinenca. Norveška vlada je predložila parlamentu zakonski načrt, ki določa, da morajo biti vojaki, železničarji, uslužbenci cestnih železnic in šoferji abstinenti.

Izdajatelj Fran Ullreich, Dunaj. — Odgovorni urednik Jože Gostinčar. — Tisk Kat. Tiskarne.

Pristopajte k Jugoslovan. Strokovni Zvezi!

Najboljša in najcenejša zabava v Ljubljani je v

Kino Central

v deželnem gledališču.

Obiskujte vedno »Kino Central«, kjer se za mal denar dobi bogato razvedrilo!

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi

jedilno olje, riž, čaj, kakor tudi vse drugo specerijsko blago.

Oddaja na debelo!

Za Ljubljano in okolico je otvorila

mesnico

v semenišču v Šolskem drevoredu

kakor tudi

specerijsko trgovino

na Dunajski cesti šte. 30.

Kdor pristopi kot član h „Gospodarski zvezi“, dobi izkaznico, s katero ima pravico do nakupa v mesnici in trgovini.

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg šte. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volneno blago, kakor ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prti, servijeti in brisalke iz platna in damasta. **Priznana nizke cene!**

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in klota. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinejših. Fini batistasti, platneni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha. **Vedno sveže blago!**

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

prilijče, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4³/₄ 0/0**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vložnih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

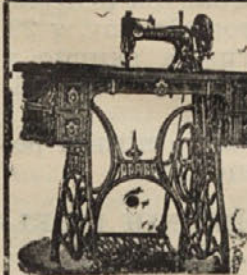
Načelstvo.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zvrstev spadajočih potrebščin.

F. Meršol LJUBLJANA
Mestni trg 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom. Velika izber vezentn, čipk, rokavio, nogavio, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih roboev, ovratnikov, zavratnic, volne, suknoa itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

Priporočamo cenjenemu občinstvu edino domačo tvrdko

Ignac Vok

špecialna trgovina šivalnih strojev in koles Ljubljana, Sodna ul. 6,

katera ima po ugodnih cenah in obrokah od strokovnikov priznane najboljše šivalne stroje v Evropi in to so PFAFF v veliki izbiri in zalogi. 10letna pisarna garancija. Poisk o vezenju vsak čas brezplačno. Prilni posredovalci se iščejo